

Tri pomembne poteze nove ljubljanske tržnice

Delo, 9. novembra 2024, avtor Saša Bojc

Po izjavah podžupana arhitekta Roka Žnideršiča, naj bi projekt, ki vključuje gradnjo velike podzemne garažne hiše ter preureditev in dozidavo obstoječe Mahrove hiše, z ostalimi vzporednimi ureditvami, predstavljal funkcijsko preobrazbo tržnice z dodajanjem servisne podpore za urejeno in lažjo dostavo, umestitev hladilnic, skladišč ter prostora za ločeno zbiranje odpadkov. Vse naj bi vzpodbujalo nadaljnji razvoj tržnice in njeno privlačnost za domače kupce in prodajalce s ciljem trajnostnega razvoja prostora, v okviru tega vzpostavitev kratkih dobavnih verig in lokalne samopreskrbe. Reprezentativnost zdrave lokalne hrane naj bi se s tem dvignila, razvijal pa tudi koncept odprtega javnega prostora, ob vključevanju Plečnikovih ureditev.

Te hvalnice predvidenim dosežkom so precej dvomne, saj sedanje razmere in dejavnost na lokaciji že vse navedeno omogočajo, dodatne bonitete za prodajalce pa verjetno ne bodo zastonj, in je vprašanje, kdo izmed njih si bo lahko ponujene bodoče usluge plačal?

Parkirna hiša pod zemljo bo namenjena tudi zasebnemu parkiranju obiskovalcev in sosednjih prebivalcev, kar pomeni cca 200 parkirnih mest, ki bodo dodatno obremenile promet območja, če bodo pa nadomestila obstoječe parkirne površine, bo to dokaj drago in tvegano nadomeščanje. Gradnja obravnavane garažne hiše ima namreč zelo tvegano lokacijo, kar je opisal že projektant, iz ravnokar razgrnjenega gradiva za gradbeno dovoljenje je pa razvidno, da garancije za odpravo tveganja posledic na kulturnih vrednotah v okolici ni možno podati, imajo v projekte zajetih še premalo podatkov, kar nameravajo dodelati v fazah projekta za izvedbo, to pa že mimo okoljevarstvenih in upravnih postopkov.

Preureditev Mahrove hiše, in spomeniško varstveno še sprejemljiva dozidava, bosta za funkcijo prostora ugodna pridobitev, vendar v manjšem obsegu, kot jo prikazuje projekt sedaj. Načrtovano je namreč obsežno poseganje v arheološko zavarovano območje, ki bo s tem porušeno.

Arhitekt specialist arheološki restavrator Kovač in kolega arhitekt Keršavan sta večkrat opisala odlične možnosti restavriranja nepremične kulturne dediščine iz srednjega veka mesta Ljubljane neposredno ob nameravani novogradnji. O tem sta izdelala tudi elaborat z idejnimi rešitvami. Če bi njune predloge vključili v »prenovo« tržnice, bi Ljubljana pridobila veliko (tudi turistično pomembno) kulturno privlačno točko, kar je ena od prioritet trajnostnega razvoja prostora, ki podpira razvoj avtohtonosti in tradicije lokalitet. Prikaz arheoloških najdenin utrdbe mesta iz srednjega veka »na mestu« na terenu smo prav za prav dolžni realizirati!

Načrtovana gradnja povzroča veliko odpora v javnosti, bojazen zaradi problematičnih geotehničnih in hidrotehničnih razmer, zaradi možnega ogrožanja varovane kulturne dediščine Plečnikove tržnice s statusom UNESCO varovanega spomenika (grozi lahko odvzem statusa!), in druge dediščine. Prav tako so ugovori zaradi uvajanja dodatnega ciljnega prometa do novih površin za stacionarni promet, ipd.

EU Direktive in zaveze zahtevajo predvsem racionalizacijo prometa v vseh ozirih (kar pomeni intenziven prehod na uporabo javnega prometa), posledično racionalizacijo površin za mirujoči promet, pravilno urejene in nadzorovane prometne tokove, in podobno.

Področje urejanja prometa se povezuje z več EU Direktivami, ob njihovi zlorabi čakajo državo sankcije, za vse občine znotraj meja. Prvi zgled za racionalno prometno politiko v mestu nam je že bližnji enako velik avstrijski Gradec. Po poročanjih doseže cca 119 milijonov potnikov v javnem prometu, Ljubljana pa 39 milijonov, in še to vedno manj.

Martina Lipnik, u.d.i.a.
Jelovškova 2f, 1000 Ljubljana